TRAFICUL DE INFLUENŢĂ

Marinela JENTIMIR

CZU: 343.35 jentimir_marinela@mail.ru

The history of human society proves that the criminal phenomenon of corruption has existed since ancient times. The phenomenon of corruption is characterised as a threat to democracy, the preeminence of law and human rights, undermines the principles of good administration, equity and social justice, distorts competition, hinders economic development and endangers the stability of democratic institutions and the moral foundations of society.

În Republica Moldova a fost asigurată intervenţia legii penale în cazul celor mai periclitante manifestări îndreptate împotriva relaţiilor sociale care privesc buna desfăşurare a activităţii de serviciu în domeniul public al statului. Tocmai aceste valori şi relaţii sociale alcătuiesc **obiectul juridic generic** al infracţiunilor prevăzute la art.326 Cod penal RM [1].

Săvârşirea infracţiunilor specificate la art.326 CP RM de regulă este posibilă cu implicarea a **trei persoane**: 1) **traficantul de influenţă**, adică subiectul infracţiunii prevăzute la alin.(1) art.326 CP RM; 2) **cumpărătorul de influenţă (terţul interesat)**, adică subiectul infracţiunii specificate la alin.(1^1) art.326 CP RM; 3) **factorul de decizie** susceptibil de influenţare, adică acea persoană publică, persoană cu funcţie de demnitate publică ori persoană publică străină sau acel funcţionar internaţional, asupra căruia traficantul de influenţă fie are influenţă, fie susţine că are influenţă.

Destinatarul remuneraţiei ilicite poate fi: traficantul de influenţă ori un terţ (o persoană apropiată traficantului de influenţă sau o persoană care îi va fi utilă în viitor traficantului de influenţă, oferindu-i anumite contraprestaţii). În cazul în care traficantului de influenţă i se transmite remuneraţia ilicită, destinată nemijlocit nu doar acestuia, dar şi factorului de decizie influenţat (persoană publică sau persoană publică străină), pentru a-l determina să săvârşească anumite acţiuni, atunci cele comise de traficantul de influenţă vor fi calificate în baza la art.326 alin.(1) CP RM şi art.42 alin.(5) şi art.325 alin.(1) CP RM, adică trafic de influenţă şi complicitate la corupere activă. În circumstanţele descrise, cumpărătorului de influenţă i se va imputa alin.(1^1) art.326 şi alin.(1) art.325 CP RM. Dacă o parte din remuneraţia ilicită este destinată şi persoanei cu funcţie de demnitate publică sau funcţionarului internaţional influenţat, traficantul de influenţă va fi tras la răspundere în baza art.326 alin.(1) CP RM şi art.42 alin.(5) şi art.325 alin.(3) lit.a^1) CP RM, iar cumpărătorul de influenţă în baza art.326 alin.(1^1) şi art.325 alin.(3) lit.a^1) CP RM.

Factorul de decizie susceptibil de influenţare poate fi considerat complice la infracţiunea prevăzută la alin.(1) art.326 CP RM numai în condiţiile în care acesta i-a

promis dinainte traficantului de influenţă că-l va ajuta la pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, a remunerației ilicide de la cumpărătorul de influență. În situaţia în care săvârşirea infracţiunii de trafic de influenţă este urmată de influenţa promisă sau de obţinerea rezultatului urmărit, nu este exclus ca factorul de decizie susceptibil de influenţare să poarte răspundere pentru ilegalităţi de factură penală sau contravenţională.

Legea nu cere existența unei anumite proporții, a unei echivalențe riguroase între remunerația ilicită și actul persoanei mituite, însă remunerația trebuie să **aibă aptitudinea de a mitui, să fie serioasă** [2]. De aceea, dacă între remunerația ilicită pretinsă, acceptată sau primită și actul determinat există o vădită disproporție, în sensul că actul determinat depășește cu mult în valoare sau importanță acea remunerație, atunci caracterul de retribuție, de contraechivalent poate fi exclus. Eventual, cele săvârșite vor fi calificate conform unei alte fapte (de exemplu, art.327 CP RM – abuzul de putere sau abuzul de serviciu).

În acelaşi timp, este absolut important ca influenţa respectivă să izvorască din alte raporturi decât raporturile legale de subordonare, de control, supraveghere etc., prevăzute de lege sau în baza legii. Influenţa imprimată art.326 CP RM trebuie să izvorască din raporturile de rudenie, afinitate sau prietenie, raporturile comerciale, relaţiile infracţionale, relaţiile politice etc., în caz contrar cele comise vor fi calificate drept abuz de putere sau abuz de serviciu (art.327 CP RM), cu condiția ca să existe daune in proporții considerabile.

Nu se va reţine la încadrare art.326 CP RM în cazul prevalării gratuite, neretribuite de influenţă asupra factorului de decizie [3]. Astfel, una dintre recomandările abordate în lucrarea de licență vizează **completarea Codului contravențional al R.Moldova** cu un nou articol care ar sancționa influenţa necorespunzătoare asupra factorului de decizie în cazul prevalării gratuite, neretribuite de influenţă asupra acestuia.

Reieşind din dispoziţia alin.(1) art.326 CP, influenţa făptuitorului asupra factorului de decizie poate fi **reală** (în ipoteza în care persoana „are influenţă") sau **ipotetică** (în ipoteza în care persoana „susţine că are influenţă"). Astfel, prezintă importanţă delimitarea infracţiunii de trafic de influenţă, în ipoteza unei influenţe susţinute, pe de o parte, de infracţiunea de escrocherie (art.190 CP RM), pe de altă parte.

În cazul escrocheriei remunerația este obținută ca urmare a manoperelor frauduloase, în timp ce în cazul traficului de influență făptuitorul obține remunerația ca efect al promisiunii că va interveni pe lângă factorul de decizie, în ale cărei atribuţii de serviciu intră soluţionarea chestiunii de interes a cumpărătorului de influenţă. Dacă factorul de decizie invocat de făptuitor nu există sau nu este competent să îndeplinească acel act care îl interesează pe cumpărătorul de influenţă, atunci cele comise vor fi alcătui elementele componenţei infracţiunii de escrocherie (art.190 CP RM). Astfel, acţiunea de pretindere, acceptare sau primire a remuneraţiei ilicite trebuie să fie realizată nu mai târziu decât momentul în care factorul de decizie influenţat îşi îndeplineşte (nu-şi îndeplineşte; întârzie; grăbeşte) acţiunile în exercitarea funcţiei sale.

Pentru a reţine la încadrare infracţiunea de trafic de influenţă (art.326 alin.(1) CP RM) în ipoteza unei influenţe susţinute, influenţa asupra factorului de decizie trebuie să fie credibilă şi posibilă (la nivelul atitudinii psihice a făptuitorului). Aceasta înseamnă că făptuitorul la momentul pretinderii, acceptării ori primirii remuneraţiei ilicite nu are influenţă, însă el acţionează cu intenţia de a exercita această influenţă în viitor asupra factorului de decizie, mizând pe anumite circumstanţe (de exemplu, făptuitorul mizează că, după ce va deveni membru de partid, va putea să intervină asupra factorului de decizie pentru a-l influenţa, în virtutea colegialităţii).

Şi în cazul escrocheriei făptuitorul nu are influenţă asupra factorului de decizie, însă, spre deosebire de trafic de influenţă, la momentul luării recompensei făptuitorul nu intenţionează să obţină influenţă asupra factorului de decizie şi să o exercite. Acesta acţionează exclusiv cu intenţia de a sustrage recompensa pe care i-o transmite cumpărătorul de influenţă.

Dacă influenţa pretinsă de făptuitor asupra factorului de decizie este absurdă şi irealizabilă, atunci cele comise vor fi încadrate în conformitate cu art.190 CP RM (în ipoteza primirii „remuneraţiei ilicite”) sau ca tentativă la art.190 CP RM (în ipoteza pretinderii sau acceptării „remuneraţiei ilicite”), cu condiţia ca remuneraţia să se refere la bunuri ce au cost determinat şi valoare materială, sunt străine pentru făptuitor şi constituie rezultatul muncii umane. În cazul în care remuneraţia ilicită constă în servicii, cele comise se vor încadra în conformitate cu art.196 CP, dacă serviciile constituie proporţii mari. Dimpotrivă, dacă în circumstanţele descrise „remuneraţia ilicită” a fost extorcată, atunci fapta va întruni elementele componenţei infracţiunii de şantaj (art.189 CP RM) [4]. Astfel, considerăm oportună completarea dispoziției normei art.326 CP RM cu sintagma **„în lipsa semnelor de şantaj sau de escrocherie”**. Acest fapt va facilita delimitarea infracţiunii de trafic de influenţă de infracţiunile de şantaj (art.189 CP RM) şi de escrocherie (art.190 CP RM).

Dacă traficantului de influenţă i-a reuşit să exercite influenţa asupra unei persoane publice, persoane cu funcţie de demnitate publică, persoane publice străine sau a unui funcţionar internaţional, pentru a o face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acţiuni în exercitarea funcţiei sale, atunci cele comise de făptuitor urmează să fie încadrate potrivit art.326 alin.(2) lit.d) CP RM în modalitatea „traficul de influenţă urmat de influenţa promisă”.

Contracararea fenomenului de corupţie rămâne a fi o problemă actuală, care atentează direct la statul de drept și valorile democratice. Astfel, lupta împotriva corupției va avea success dacă ea va previni în primul rând corupția [5].

Referințe:

1. Codul penal al Republicii Moldova, nr.985 din 18.04.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 2009, nr.72-74 art.195.
2. BRÎNZĂ, S., STATI, V. *Tratat de Drept Penal*. *Partea Specială*. Vol.II, Chișinău: Cartier Juridic, 2015.

3. Hotărârea Plenului CSJ cu privire la aplicarea legislaţiei referitoare la răspunderea penală pentru infracţiunile de corupţie, nr.11 din 22.12.2014, http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=248, pct.15.1.
4. Hotărârea Plenului CSJ cu privire la aplicarea legislaţiei referitoare la răspunderea penală pentru infracţiunile de corupţie, nr.11 din 22.12.2014, http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=248, pct.14.3.
5. CHALABI, A. http://www.citatepedia.ro/index.php?id=245293.

Recomandat
***Adriana EŞANU**, dr., conf. univ.*